Ч. 24 Второк 1 (13) лютого 1894. Рік IV.

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій годині по полудни.

Редакция і Адміністрация: улиця Чарнецкого ч. 8.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жадане і за зложенем оплати почтової.

Рекламациї незапечатані вільні від оплати почтової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої“.

Передплата у Львові в Адміністрациї „Ґазети Львівскої“ і в ц. к. Старостввах на провінциї:
на цілий рік зр. 2·40
на пів року зр. 1·20
на чверть року „ —·60
місячно . . „ —·20
Поодиноке число 1 кр.

З почтовою пересилкою:
на цілий рік зр. 5·40
на пів року зр. 2·70
на чверть року зр. 1·35
місячно . . „ —·45
Поодиноке число 3 кр

Хто баламутить?

На послїднім засїданю Сойму краєвого стала ся була і наша часопись предметом дискусиї; говорив про ню пос. Романчук при нагоді справоздання комісиї шкільної о внесеню пос. ґр. Ст. Баденїого в справі закладаня і удержаня шкіл народних.

Дивна річ, як то обставини змінили ся! Давнїйше виступав против „Народ. Часописи“ пос. Антоневич — тепер ролю его заняв пос. Романчук. Не хочемо в то входити, чи пос. Романчук сказав виразно: „Народна Часопись“, чи лиш тими словами, як подає „Дѣло“: „а також і орґани засновані недавно до баламученя опінії руского народу....“ Такої дрібницї не будемо справджувати після стеноґрафічних записок; але декотрі часописи в своїх справозданях соймових вкладають пос. Романчукови в уста виразно слова „Народна Часопись“, то мусимо чей сказати кілька слів на то, щоби показати пос. Романчукови і „Дѣлу“, хто баламутить. Після „Дѣла“ сказав пос. Романчук так:

„Пос. Романчук заявляє, що до промовленя спонукала его певна люка в мотивованю самого внесеня. Именно не розказано ґенези того внесеня. При тім деякі півофіцияльні орґани, а також і орґани, засновані недавно до баламученя опінії руского народу, зазначили вагу внесеня ґр. Баденїого і зробили докір руским послам, що не в силї виступити з такими жизненними внесенями. В 1887 р. посли Романович і Малецкий поставили внесенє, щоби обшари двірскі і громади причиняли ся по 9 проц. на удержанє шкіл. Тогдї і пос. Романчук хотів поставити таке внесенє, але уступив місце польским демократам, гадаючи, що їх внесенє буде прихильнїйше приняте більшостию соймовою. Не хотів навіть так далеко іти, бо хотів зрівнаня престаций до 7 проц. Комісия шкільна не була прихильно успособлена до того внесеня. Відтак пос. Щепановский відкликав ся до Видїлу кр., щоби виступив з таким внесенем. Тих кілька слів було потреба для поясненя опінії публичної, що й польскі демократи і рускі посли допоминались того справедливого розкладу престаций, але на разї їм не удало ся — аж ґр. Ст. Баденї потрафив приєднати для себе більшість соймову і за се єму повне признанє“.

На се скажемо ось що: Коли ми свого часу порівнували внесенє пос. ґр. Ст. Баденїого в справі шкільній з внесенем пос. Романчука в справі зміни ординациї виборчої, то насамперед ми говорили о теперішности, а не о минувшости і зовсїм не мали на гадцї писати історнї дїяльности соймової пос. Романчука. Відтак же, нехай пос. Романчук і сам то зважить, що межи „хотїти“, а „зробити“ єсть велика ріжниця і нехай собі пригадає приповідку про яйце з історнї Колюмба...

Але менша о те; нехай би в тім була похибка й по нашій сторонї — головна річ в тім, чи ми дійстно баламутимо опінію руского народу, коли ми дійстно зробили руским послам докір, що не виступають з жизненними внесенями? Ми переконані, що нї, і можемо то сказати з чистою совістию — розуміє ся лиш о теперішній сесиї соймовій і не о всїх руских послах, передовсїм не о тих, що майже нїколи не промавляють. Коли н. пр. пос. О. Січиньский промавляє в справі реґуляциї рік та в справі катастру ґрунтового, пос. др. Окуневский в справі дяківскій, а пос. Гурик в справі запомог для селян, то чей нїхто не скаже того, що то нежизненні внесеня, і ми би того не сказали. Але коли пос. Романчук ставить внесенє, о котрім знає вже наперед, що оно не перейде і на разї не принесе нїякого безпосередного хісна; коли нїхто з руских послів не міг здобути ся на таке внесенє як пос. Ольпиньского в справі вдовиці по Маркиянї Шашкевичу; коли — взявши повійші факти — пос. Антоневич морочить цїлими годинами послів відчитуванєм справоздань краківскої Академії і викликує пустий сьміх в Палатї; коли пос. Окуневский жадає женьскої ґімназиї, а у нас нема навіть не то вже добрих видїлових, але й звичайних шкіл жіночих — то чей годї таку роботу назвати жизненною, годї єї похваляти. Аж така хвальба була би баламученем опінії руского народу! Коли же ми скажемо правду в очи, коли виткнемо які хиби, то ще не єсть баламученє. Той баламутить, хто жадає хвальби там, де належить ся докір. То й найбільша хиба у нас, що ми привикли лиш славословити одні других.

Сойм краєвий.

При внесеню комісиї, щоби власти скарбові здержали до кінця вересня с. р. примусове стяганє податків від потерпівших нещастя елементарні, промовив пос. Вівієн і виказував, як власти скарбові примінюють приписи скарбові супротив населення. Екзекутори стягають податок безмилосердно, але неправильно побра-

2)

По мехіканьскій верховинї.

(Після записок дра Пашого, Вартеґґа і др.)

I.

Веракруц і его околицї. — Місто Веракруц, порядки в нїм і его санїтарна поліция. — Форт Ульоа і его каземати. — Ярмарок в Мірадорі. — Гватуско і его околиця. — Вулькан Оріцаба і плянтациї кави при его сподї.— Місто Оріцаба.

Дивного враженя дізнає подорожний, доїзджаючи з Веракруц до мехіканьскої верховини. Поза ним широка рівнина, вкрита піском і камінєм, на котрій лиш денеде стоять поодинокі пальми або невеличкі лїси пальмові, а цїла виглядає радше на пустиню, край котрої, на всході, синїє ся море; перед ним, иноді й на кілька сот метрів високі та стрімкі стїни, поперериванї глубокими ярами, що в сторону, як до моря, розходять ся в досить широкі долини, а в сторону краю стають чим раз вузші. Тими ярами та дебрами пливуть бистрі потоки, що при кінци верховини сполучають ся в досить глубокі і широкі ріки. Скали ті по найбільшій части, особливо по стрімких місцях, голі, але де їх спад лиш трохи догіднїйший, там они зарослі високими мов дерева молочаками, тернистими аґавами, а денеде стрічають ся банани і навіть дико ростучі дерева кави. Верхом представляють ті скали широку рівнину, зарослу травою і тягнуть ся аж попід гори, що синїють ся здалека, а споміж котрих піднимає ся найвисше білий від вічного снїгу вершок вулькану Оріцаба.

Приїхавши на послїдну стацию, — оповідає др. Паше — наймили ми собі в найблизшім індияньскім селї кілька ослів, на котрих ми задумали пустити ся в глубину краю. Зараз в першій долинї прийшлось нам перебирати ся через глубоку і рвучу ріку. На щасте був тут перевіз, бо недалеко звідси було індияньске село, з котрого люде, хоч то був день робочий, повиходили були над ріку і сидїли купками на противнім березї. Через ріку була перетягнена линва з лика, а на поромі, чи радше на дарабі, збитій з кількох пнів, стояв индияньский паробчак і держачись за линву, тягнув дарабу за собою. Наші послугачі принесли ще з праліса кілька спорохнавілих пнів та кинули на дарабу, відтак зложили на них наші сїдла і річи та перевезли їх на другий бік, а відтак вернули по нас. Ми посїдали на пором, поспускали ноги в холодну воду і так щасливо перебрали ся на другий бік. Опісля перевели ще й наших ослів вплав через ріку. Посїдлавши наші осли, пустились ми крутою стежкою в гору і може в годину виїхали на сам край верховини. Дальше вже їхали ми цїлими годинами по степах на верховинї, зарослих буйною травою. Нїгде анї слїду тут людского житя, хоч видко, що колись жили тут люде і управляли дуже урожайну землю; видко ще слїди з камінних домів та старі індияньскі шанцї. Нинї випасають ся тут лиш стада коний і рогатої худоби. Лиш раз, коли нам прийшло ся лїзти на високу гору Баранка Санта Мария, побачили ми глубоко в яру більше індияньске село з хатами, побудованими з бамбусів і вкритими пальмовим листєм. Долиною їхали ми полями, заросненими буйною кукурузою. До недавна ще були тут всї ґрунти спільні; цїла громада індияньского села обробляла спільно землю і дїлила ся відтак плодами єї, але що то не приносило великого хісна, то роздїлено первістно спільну землю помежи поодиноких господарів і показалась зараз ріжниця стану і посїданя. Правда, що землю обрабляють тепер вже лїпше, повстали прекрасні плянтациї кави, але рівночасно поробились і між індиянами богачі й бідні. Одні потратили ґрунти, змарнували гроші і мусїли пустити ся на заробітки, а другі розумом та хитростию загорнули великі простори і поробились богачами. Але бідним і тепер не гірше, як бувало давнїйше; они мають так само свою бамбусову хатчину, їдять коржі (пляцки з кукурузяної муки) та садовину і убирають ся в бавовняні лахи.

По цїлодневній їздї приїхали ми до малого місточка, а радше до великого села Мірадор, де

них надвишок не звертають майже нїколи. Екзекуциї податкові по селах суть іронією приписів екзекуцийних. Лїцитациї зафантованих предметів стоять на порядку дневним. Належитости скарбові вимірюють ся довільно, зі сторони урядників після їх волї. Надужитя дотикають як інтелїґентних людий, так певно в ще більшій мірі простолюдина. Уряд податковий в Тернополи виміряв належитість скарбову від ухвал ради громадскої за винаєм пасовиска громадского, платнї вартівників нічних і т. п. Такі факти деморалїзують населенє. На опусти з нагоди нещасть елементарних треба ждати цїлий рік, так що сей опутт не припаде на той рік, коли було нещастє, але аж на слїдуючий. Нїхто не знає, як високо оподаткований і що він має платити. Залеглости податкові не були би так великі, коли би стягано податки в порі відповідній, н. пр. у хлїборобів по жнивах. Бесїдник заповів, що всї факти предложить правительству в окремім меморияли.

Пос. Д. Абрагамович мотивував свою поправку в тім напрямі, щоби власти скарбові залишили примусове стяганє податку ґрунтового і домово-клясового та щоби з уряду відписувати податки у осіб, потерпівших від елементарних нещасть і неврожаю. Бесїдник поставив длятого сю поправку, щоби пільги податкові могли бути примінені не лиш для селян але й більших властителів. Вкінци пос. Абрагамович старав ся виказати, що Сойм галицкий не порушає справ, що дотикають дїдичів, задля якоїсь неоправданої встидливости. Не було би залеглостий, коли би з уряду відписували податки там, де нема що стягнути.

Комісар правительственний ґр. Лось відповів на інтерпеляцию пос. Скалковского що-до податків. Ґр. Лось згадав про розпоряджене дирекциї скарбової у Львові з 12 грудня м. р., котрим признано пільги дрібним властителям в плаченю податку ґрунтового і домово-клясового. В тім розпорядженю сказано, що всї ті властителї аж до висоти 20 зр. оплачуваних податків мають бути вільні до вересня с. р. від фантованя движимостий і дальших кроків екзекуцийних для стягненя біжучих належитостий. Тепер же в січни предложили краєві власти міністерству до затвердженя дальші пільги, а то, щоби як належитости біжучі так і залеглости не були стягані до вересня с. р. від всїх оплачуючих податки ґрунтові і домово-клясові, а потерпівших від нещасть елементарних; щоби залишити доручуванє їм карт упоминаючих та дарувати проценти проволоки; щоби дирекция скарбу без подань могла зарядити проволоку оплати залеглостий. Для більших властителїв рівнож предложено пільги, а іменно щоби здержано екзекуциї до вересня 1894 р., щоби дано проволоку за залеглости та щоби залишити інтабуляцию залеглостий. — Доки нема відповіди міністерства, доти поступають власти після зарядженя первістних, значить стримали кроки екзекуциї в повітах, навіщених повеню. В порівнаню з иншими краями, то львівска дирекция скарбова о много дальше пійшла що-до пільг податкових, а за примір може послужити рескрипт прагскої дирекциї. Дальше ідучих пільг годї домагати ся.

Пос. ґр. Войт. Дїдушицкий бажав би, щоби в Соймі вказували на надужитя податкові, бо в сей спосіб допоможесь краєвому правительству в єго дотеперішній акциї усуваня тих надужить і хиб системи податкової.

Пос. Гурик полемізував з пос. Абрагамовичем і доказував, що запомога з фондів краєвих не єсть милостинею, бо народови належить ся запомога за плачені податки. — Пос. ґр. Ст. Дїдушицкий впевняв пос. Гурика, що єго голос радо слухаєсь в Соймі, та що в Соймі не будуть трактуватись нїколи справи в некористь селян.

Пос. Січиньский полемізував з спос. Абрагамовичем і казав, що давнїйше не порушувано спрпав подетковых, а именно системи стяганя не задля встидливости, лиш задля того, що міністром скарбу був др. Дунаєвский. А тепер велика вдяка для тих панів, що зачали говорити о системі податковій, о єкзекуциях і т. п. Відтак домагав ся о. Січиньский, щоби з уряду була заряджена ревізия катастру ґрунтового в тих місцевостях, де повінь занесла грунти рінию і в сей спосіб урожайна почва перемінилась в неужиток. В тім напрямі ставив резолюцию.

При голосованю принято додаток пос. о. Січиньского і поправку пос. Абрагамовича та ухвалено прочі внесения комісиї без дискусиї.

Перегляд полїтичний.

Патентом цїсарским скликана Рада державна на день 22 с. м. Зачувати що правительство не предложить ще на сїй сесиї проєкту зміни ординациї виборчої до Ради державної.

Рух виборчий в Брідщинї прибрав великі розміри. Яко кандидати виступають: пос. Барвіньский, др. Должицкий, селянин Гаврилюк і п. Павлик з Коломиї. Характеристичним єсть, що селяне Гаврилюк, Карчемний і Черпяк підписали рівночасно дві відозви: в одній з них предкладають вибір дра Должицкого а в другій п. Павлика а в „Галичанин-ї" оголошують, що на відозві за п. Павликом підписано їх без їх відомости. — Нотар п. Йосиф Громницкий заявляє в Dzien. Polsk., що зрікає ся безусловно своєї кандидатури, щоби не довести до розстрїленя голосів.

З Петербурга доносять, що нота російского правительства в справі угоди торговельної з Австро-Угорщиною має бути сими днями вислана до Відня. — Міністер справедливости предложив цареви мемориял в справі задержаня судів присяжних і кажуть, що цар на то згодив ся.

Сербский міністер фінансів взяв ся на жаданє президента міністрів Сімича до залагодженя всїх спорних справ, які настали були в послїдних часах межи Сербією а Австро-Угорщиною.

Новинки.

Львів дня 12 лютого.

— **Відзначенє.** Епископ тарнівский, кс. Лобоз іменований тайним радником. Соймові посли з Тарнівщини і Намістник вислали до еп. Лобоза телеграфічно ґратуляциї.

— **З товариства „Просьвіти"** На першім засїданю головного видїлу товариства „Просьвіта" дня 7 лютого під проводом голови тов. др. Ом. Огоновского уконституував ся видїл в такий спосіб: заступником голови вибрано п. Олекс. Барвіньского, секретарем академика Остапа Макарушку, касиєром проф. Петра Огоновского, контрольором о. сов. Ал. Тороньского, редактором видавництва книжок Івана Белея, економом судю Антона Дольницкого, бібліотекарем Костя Паньківского, директором канцеляриї др. Костя Левицкого, референтом філїї о. Ів. Чапельского, референтом читалень Василя Пагірного і додано єму на помічника Григория Врецьону. Ухвалено зложити подяку комітетови, що займав ся устроєнєм концерту в ювилей 25-лїтної дїяльности товариства „Просьвіти", відтак товариству „Львівский Боян" за захід і труд при вокально-музикальній части концерту, вкінци Хв. Совітови „Народного Дому" за безкористовне відступленє салї на загальні збори „Просьвіти" і на концерт. — Рукопись „Микола Стефаньский" передано до другої рецензиї.

— **Товариства т. зв. ветеранів войскових** дістали вкінци право носити оружє. Міністерство оборони краєвої видало розпорядженє, котрим дозволяє членам товариств ветеранів войскових в Австриї носити оружє, если суть у мундурах. Сей дозвіл зроблено Міністерство завісимим від строгого войскової органїзациї тих това-

---

відбувають ся кілька разів до року ярмарки, на котрих люде з dooколичних сіл заосмотрюють ся на довший час в потрібні їм товари. Вже вечером перед ярмарком — а була то як раз субота — зїздили ся цїлі каравани тяжко опакованих мулів і ослів; кількох білих торговельників привезли були цїлі паки всїлякої дешевої крамщини. Сіль привожено з побережа, кукурузу і мясо з верховини. На борзї поороблено кілька буд, в котрих на другий день продавано всїляку теплу страву і напитки. А цікаві ті буди: в землю встромлять кілька грубих тик, звяжуть їх в горі довгим, зеленим листєм, стятим з пальми юкка в поблизьких корчах, а відтак обложать матами—от і готова буда, в котрій яко-тако можна сховати ся від дощу і сонця. Жінки й дїти приїздять на ослах, декотрі навіть по кількадесять миль здалека. Особливу увагу нашу звернув на себе індияньский хлопчина, котрому не було більше як шість лїт; він приїхав на малім, худім конику, в ротї мав циґаро і держав ся добре на кони, хоч уїхав був більше як 30 кільометрів. Ледви що приїхав перед буду свого батька, як злїз з коня, привязав єго, а сам положив ся в тїнь під буду і заснув як колода.

На другий день, в недїлю рано, була вже торговиця повна людий. Індияньскі жінки сидїли на земли та продавали садовину, горшки, кури і т. п. Купцї порозкладали свої товари, як: черевики, сїдла, ремені, полотна, катуни, ґузики, нитки, зелїзо, тютюн та циґара і т. и. так само на земли. Лиш таки річи, як: хлїб, цукор та всїлякі солодощі і мясо лежали на лавках або столах. Мясо, покраяне в довгі а вузкі куснї, було позавиване в бананове листє і єго найбільше купували, хоч оно, як на тутешні сторони, було досить дороге, бо за фунт плачено 1 реаль або 24 крейцарів. Великий покуп був також на кукурузу, сіль та катуни. Найбільше купували жінки, а коли вже заосмотрили ся достаточно в річи потрібні для домашного обходу, купували ще тютют та „дульце" (солодощі); особливо цукорки та медівники припадали індиянкам до смаку, бо они добували ще послїдний гріш та забирали на дорогу сих ласоців. Між иншими бачили ми також дві індияньскі красавицї з синими уплїтками в косах та великими кільцями в ушах. Були то доньки одного розбогатівшого Індиянина, котрі видко належали вже до індияньскої інтелїґенциї, бо накупивши собі всїляких дрібниць та ласоців, купували ще у якогось креоля перфуми та мила до рук, а одна купила собі ще й гребок та якусь книжочку до читаня.

Хоч на ярмарку було повно людий, а по будах сидїло їх не мало та запивало ся, та все-таки на торговици не було криків і сварки та суперечки; лиш якийсь старий грішник, що двигав на плечех тяжкий вузлик, підпив був собі добре та ідучи по улици в три пути поспівував собі в голос якусь веселу індияньску співанку. Другий знов, молодий Індиянин, взяв був свою бабу, що упила ся, таки на плечі та ніс до недалекої хати. По полудни була вже торговиця пуста і порожна; увихались по нїй ще лиш пси та стервятники, що робили порядок.

З Мірадору пустились ми до Гватуско, де вже розпочинають ся величезні плянтациї кави і бананів, що тягнуть ся з відси аж під сам вулькан Оріцаба, на північнім заході від міста Оріцаба. Гватуско єсть невеличке місто, бо має лиш яких 5000 жителів, але оно єсть осередком і найважнїйшим місцем для продукциї і продажи кави. Дорога до Гватуска єсть пречудесна, але за то треба по нїй добре набідитись. Насамперед входить ся в широкий яр, котрого долиною пливе велика бистриця, по обох боках долини піднимають ся величезні скали та круті шпилї, порослі дикими бананами, папоротею та всїлякими корчами. По гладких пнях високих дерев вють ся фільодендрони з своїм широким, порозрізуваним листєм, аж до 20 метрів високо, та пускають звідтам воздушне корінє аж до самої землї, а між газузєм виростають галапасні зазулинцї (орхідеї) і украшають дерева своїми пречудними цьвітами. Але найцікавійшою зі всїх тих ростин єсть банана, рід деревистої лїлиї, котрої червоно цятковамий або пасмуcтий пень доходить аж до 4 метрів висоти і має довге листє в одній купцї аж на самім вершку. Єсть то ростина для теплих країв дуже важна, бо єї овочі, подібні до огірків а в смаку до фіґ, становлять найважнїйшу поживу людий. Одна банана дає річно

риств в т. зв. Reichs-Kriegscorps. Сей „державний корпус военний“ має утворити ся зі звязи всіх корпусів ветеранів войскових в Австриї і має творити складову часть армії. Члени того нового корпусу були би уживані до варти по залогах і т. ин. Міністерство заявило готовість доставляти ветеранам безплатно карабінів старшої системи.

— **Курси рільничі при народних школах.** Проект краєвої Ради шкільної, щоби заснувати курси рільничі при народних школах, полагодила соймова комісия краєвого господарства прихильно. Она згодила ся на предложеня Виділу краєвого і краєвої Ради шкільної і на принципи, після котрих будуть устроєні рільничі курси при школах народних.

— **Прототип української кобзи.** Звістний слідитель запорожскої старини, др. Д. Яварницкий, доносить з Самарканда, що відбуваючи подорож по ріжних місцях Середної Азиї видів нераз у Киргизів музикальний інструмент киргизкий, званий „кабиз“, котрий служить прототипом української кобзи. Той інструмент коштує 15 рублів. Про наші інструменти музичні тепер напише один славний музик в „Зорі“.

— **З Микулинець** пишуть нам: Дня 18 січня с. р., на Йордан відбули ся збори микулинецкої читальні „Просьвіти“ під проводом найстаршого члена п. Ів. Воловчука. Читальня мала при кінци 1893 року 120 членів, котрі зложили 96 зр. 43 кр. вкладок. Видатку було 31 зр. 13 кр., отже решту 65 зр. 30 кр. перенесено на фонд корінний заложеної при читальни каси позичкової. Читальня має около 100 книжок і кілька часописей, з котрих майже всі члени користали. Розвеви читальні шкодить се, що члени не мають більшого льокалю де збирати ся. — До каси щадничої при читальни вложили минувшого року 24 члени суму 753 зр. 20 кр.; чотири члени виняли 143 зр., отже з кінцем року остало ся в касї 610 зр. 20 кр. Тими грішми і окремими своїми оперувала каса позичкова, котра принесла велику користь, позичаючи своїм членам в потребі 5 до 25 зр. Минувшого року розпозичила каса в той спосіб 2036 зр.; з того довжники звернули 1323 зр., отже на довгах остало ся 713 зр. а то 610 зр. з каси щадничої, а з фондів позичкової каси 102 зр. 80 кр. Оборот касовий після головної книги касової виносив в приходах в роцї 2234 зр. 12 кр., а в розходах 2211 зр. 72 кр. отже в касї лишило ся готівкою 22 зр. 40 кр.— Збори приняли ті справоздання з подякою і були дуже вдоволені з діяльности виділу читальнї. До нового виділу вибрані сї пп.: Антін Рибачек головою, Гнат Кшишовский заступником і касиєром, Конст. Жмур секретарем, Никола Грибик контрольором, Ів. Абрагамовский бібліотекарем, а Осип Стебницкий і Осип Шкамбара заступниками виділових. Новому виділови відспівали члени многая літа, за що голова щиро подякував. Найважнїйше внесене, котре принято, було внесене про заложене крамниці. В нїй будуть спершу продавати прибори шкільні, а відтак уже товари мішані. Як з того бачите, микулинецка читальня може зачислити ся до найлучших.

— **Лютий.** Послїдними днями маємо з рана до вечера по черзї весну, осінь і зиму. Троха сонце посьвітить, троха сніг попадає, а троха дощ розпустить і так уже розкисле болото. З Татрів доносять, що там снїги потопили ся і вода в ріках небезпечно прибула.

— **З Машкович в новосанчівскім повітї** пишуть нам: Войтїх Збозен, селянин з Машкович, має каменоломи в Язівску, але не знає, чи не хоче знати, що робітників своїх повинен обезпечувати на випадок або що найменче записати їх до каси хорих. І так єго робітники гинуть марно, лишаючи родини на волю Божу. Дня 15 січня с. р. в Язівску в каменоломі працювали рано Іван Петрак, господар з Машкович, і Антін Юрківский. Хотїли они розсадити камінні стїни і підпалили порох. Порох вибух і над обома робітниками увірвав ся великий утес, скотив ся на Петрака, убив єго зараз на смерть, а потім поломив ноги Юрківскому так, що той за кілька днів помер. А пан Войтїх Збозен здоров...

— **Пригоди.** В Днїстрі під Кутисками в товмацкім повітї втонила ся 18-лїтна донька Михайла Дудяка, селянина з Кутиск... — В наровим тартаку в Кремпній в ясліскім пов. убив кльоц Лавра Мрозовского з Ненашова. — Дня 31 с. м. Матій Волошин Теренега з Перегиньска удав ся до лїса по дерево опалове, а на другий день найшли его неживого. Зрубаний бук заломив єму груди, а зломана галузь зробила діру в боцї.

— **Огнї.** В Бялій згоріли декотрі фабричні будинки Штернікля, вартости 10.000 зр. — У Гриняві в косівскім повітї в ночи на 30 січня вибух огонь в домі Федора і Олекси Митрапиків, або як їх у селї звуть, Калинюків. Згоріло цїле господарство вартости 2000 зр., і спопелїло готових гроший 100 зр. Шкода не була нїгде обезпечена. Підчас пожару не було нї Федора нї Олекси дома.

— **З Борислава** пишуть нам: Що року гине у нас кількох робітників наглою смертию у копальнях. Так і сей рік не лучший.... Дня 31 січня в полудне в закопі Лейзора Бехера працював Федьо Русин з Попель, 25-лїтний парубок, разом з иншими робітниками. Русин пробив отвір до якогось давного, сусїдного, покиненого закопа, де стояла вода. На него вдарили нагло ґази і він без памяти упав на землю. Инші робітники утекли завчасу, а коли небезпечність минула і они віднайшли Русина, той уже не жив. — Другий випадок смерти в копальни лучив ся дня 27 с. м. на Помірках коло Трускавця. Люди менї оповідали, що там від ґазів земних помер у закопі Яцко Гагонь зі Стебника. — *В. П.*

— **Кара смерти.** Того капраля Панюту, що в Крехові застрілив рітмайстра Бариша, нинї рано о $1/2$ 8 год. повісили в ґарнізоновім арештї. В суботу оголосили Панюті засуд смерти. Він попросив, щоби прикликано єго матїр з Лучич пов. сокальского і кількох товаришів з Крехова. Вчера в недїлю попращав ся з ними і висповідав ся. На смерть ішов з жалем і смутком.

— **Смерть в керниці.** В Диниcках в равскім пов. через неосторожність утопив ся в керници двірский парубок Петро Перка. — З Нового Санча пишуть нам, що тамошна міщанка Юлія Натурска, мати кількох дїтий, вибрала ся дня 3 с. м. відвідати хору старушку Марию Янушевску, що мешкала в сусїдстві. В гостях захотїло ся Натурскій води, а що в хатї води не було, то взяла коновку з кухнї і пішла до керниці. Витягаючи ведро з водою з керниці поховзнула ся на ледї, впала в керницю разом з ведром і там забила ся. Зараз єї виняли, але вже неживу. — В Новоспілках в підгаєцкім пов. втопила ся в керници 26-лїтна селянка. Надачка єї напала і в воду кинула. Смерть не трубить, коли губить.

— **Скок з висоти 200 стіп.** З Сан Антоніо в Тексас доносять, що знану в Америці з відваги воздушну пливачку, Стеллю Роббінс, стрітило нещастє на дорозї — з хмар на землю. На бальонї, привязаним линвами до землї, їхала она 2000 стіп у воздух, і звідтам при помочи величезного парасоля т. зв. падака вискакувала на землю. Недавно в парку Сан Педро скочила она так з бальону, та заким долетїла з такої висоти на землю, схопив єї у просторі вихор і кинув нею і падаком так сильно о дера парку, що відважна Стелля розбита сконала за кілька годин.

Телеґрами.

Будапешт 12 лютого. Віче лїберальних католиків заявило ся за заведенєм цивільних супружеств і постановило скликати велике віче краєве для ширеня лїберальної ідеї в сім напрямі.

Париж 12 лютого. При улици Рейлї була вчера велика експльозия ґазу, в наслідок котрої згинув один помпієр а десятьох покалїчило.

сотнар овочів, а морґ бананів єсть в силї виживити 50 людий, підчас коли н. пр. морґ пшеницї може виживити ледви трох. Цїкаве то, що ся так важна ростина немає насїня і розмножуєсь без великого заходу лиш сadженицями. Тому то й кажуть, що коли Бог сотворив чоловіка, приказав зараз банані впрости просто з землї, а не із зерна, та родити овочі без насїня, щоби чоловік мав що їсти.

По дуже вузонькій і крутій стежці мусїли ми підпимати ся в гору, по каміннях і коріню; під нами виднїла ся страшенна пропасть, темна і повна вогкого та душного воздуха, а понад нами сторчали високі скали, вкриті буйною зеленю та осьвітлені ярким сьвітлом сонця. По кількагодиннім трудї станули ми наконець на „чортовім хребтї“ — так бачите називає ся та скала, на котрої вершок ми вийшли, а з котрої мусїли знов спускати ся у велику дебру, зарослу пралїсом. З „чортового хребта“ чудесний вид на цїлу околицю. Під нами видно було дооколїсенька море буйної зелени, повне величезних дерев та стрімко спадаючих скал, доокола яри і дебри на кількасот метрів глубокі, а там в самім сподї шуміла ріка та журчали потоки, що спливали по скалах до неї. Ті яри і дебри вижлобила вода через тисячі лїт в отсих скалах і через них годї видобути ся возом на верховину; навіть верхом трудно виїхати, що найбільше можна лиш везти пакунки на мулах та ослах.

Коли ми відтак з другого боку зійшли в долину, побачили ми тут край пралїса розвалини великої цукроварнї. Ще перед кількома лїтами було тут дуже рухливе житє; сотки робітників поралисъ у фабрицї, шуміли та свистали машини, але відколи заграничний цукор, головно нїмецкий, став заливати край, а зелїзницї в краю ще більше єму до того помагали, то мусїли поупадати всї фабрики, що стояли далеко з боку від зелїзниць.

Наконець видобули ся ми на верховину. Який же звідси чудесний вид! Передовсїм доокола нас дебри і скали, але скоро глянути дальше, то далеко на всходї, хоч то може до яких 50 миль, видко в ясний день синю смугу мехіканьского залива, видко навіть голим оком лїхтарні морскі коло Веракруц; по другім же боцї па заході безконечні гори, споміж котрих, як би величезна пірамїда, усипана зі снїгу, білїє ся вулкан Орізаба. Цїла верховина тут вкрита величезними пралїсами та пасовисками, на котрих росте трава на метер високо. Тут і кінчили ся розлогі плянтациї кави і бананів нашого знакомого з Мірадор. Ми їх обїхали верхом, розглянули ся добре по них і пустили ся дальше до Гватуска.

(Дальше буде).

Рух поїздів зелїзничих

важниї від 1 червня 1893, після львівск. год.

Відходять до

	Поспішний		Особовий			
Кракова	3 01	10 41	5·26	11·11	7·36	—
Підволичиск	6 44	3 20	10·16	11·11	—	—
Підвол. Підзам.	6·54	3·32	10·40	11·33	—	—
Черновець	6 36	—	10·36	3·31	10·56	—
Стрия	—	—	10·26	7·21	3.41	8 01
Белзця	—	—	9·56	7·21	—	—

Приходять з

Кракова	3 08	6·01	6·36	9·41	9·35	—
Підволочиск	2 48	10 02	6 21	9·46	—	—
Підвол. Підзам.	2 34	9·46	9·21	5·55	—	—
Черновець	10 10	—	7·11	7.59	12·51	—
Стрия	—	—	1·08	9·06	9·52	2·38
Белзця	—	—	8 16	5·26	—	—

Числа підчеркнені, означають пору нічну від 6 год. вечером до 5 год. 59 мін. рано.

В інформацийнім бюрі ц. к. австр. зелїзниць державних у Львові ул. Третого Мая ч. 3. (Готель Імперіяль) продає ся білети полосові і окружні, пляни їзди і тариф у форматї кишеневім і дає ся інформациї в справах тарифових і перевозових. У тім бюрі, а також у такім самім бюрі у Відни (I. Johannengasse 29) удїляє ся устних або письменних пояснень в справах служби на ц. к. австр. зелїзницях державних. О скілько підручники зізваляють, можна также засягнути інформаций що до решти австро-угорских і заграничних зелїзниць.

Час подаємо після годинника львівского, він різнить ся о 35 мінут від середно-европейского (зелїзничого): коли на зелїзници 12 год., то на львівскім годиннику 12 год. і 35 мін.

За редакцию відповідає **Адам Креховецкий**.

З друкарнї В. Лозиньского під зарядом В. І. Вебера.